

Landskap: Småland Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge m. fl. Adress: Furåkra, Kråkmåla
 Socken: Ålgö m. fl. Berättat av: Carl Viking m. fl.
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1874 i Ålgö m.

Konkveta julelex (L. U. F. 34.)

Gröt o. öl till tomten förekom ej.	s. 89.
Julen började kl. 12 julafton.	s. 89.
Instrument, som användes för;	
orgel, psalmodikon m. m.	s. 90.
Julsånger.	s. 91.
Julottan.	s. 92, 108.
Julerangeliet lästes hemma.	s. 92.
Julkhlappsutdelning.	s. 95, 116.
Julgävor fäst folk emellan.	s. 96.
Utklädnings till jultomte.	s. 97.
Jullekar.	s. 98.
De dödas julotta.	s. 108.

H. G. 2.

Landskap: *Småland,* Upptecknat av: *Carl Viking*
 Härad: *Upplandinge, m. f.* Adress: *Furåkra "Kräksmån"*
 Socken: *Älgshult, m. f.* Berättat av: *Carl Viking m. f.*
 Uppteckningsår: *1941.* Född år *1874* i *Älgshults socken.*

L. 26. F. 34.

*Uppteckningen utgör omedelbar
 fortsättning på Vol: 3. Konkreta
 Gilseder.*

Vol: 4.

Fidor: 76. — 105.

ACC. N:R. M. 7108: 89-118.

Landskap: Småland Upptecknat av: Carl Vikberg
 Härad: Uppvidinge m. fl. Adress: Furåkra, Kråkmoåla
 Socken: Mghult m. fl. Berättat av: Carl Vikberg m. fl.
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1874 i Mghults m.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tydon av lägan eft. bloss v. kyrkan.
 " avg. grödan. s. 108.
 " av ljus. s. 109.
 Inga besök juldagen. s. 110.
 "Bäva ut julen." s. 110-111.
 9:e dag jul rova bönderna till-
 hupa o. festade, - "Gobbada'n." s. 111.
 Nyårsfirandet; "hälso Nykungen" s. 112, 113-114.
 Trettondagsafton o. trettonda-
 gen. s. 113.
 "Kymdelsmässdagen" - "lilla jul". s. 114.
 Staffanspitt. s. 115.
 Stjärngossar o. utkläddning. s. 115.

Skriv endast på denna sida!

86.)

ACC. NR. M. 7108: 89.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sen tiden då man satte ut "Gräns
öl till gultanten" minnes inset jag
Men att maten skulle stå kvar på
bordet över julnatten; och Tregren-
ljuset brinna hela natten och eldas
med grannet och röras i håden,
så gnistar i 1000-fal fläga ut, så det
minnes jag mycket väl. —

2.) Vi hava hos oss alltid fram-
hållit att julen begit sin början
kl.: 12. Julaffare; "Så ringes jul in
från kyrkorna Landets runt, & så
har helgda börjat." Sade de gamle.
I min uppväxt var det så i mitt
hem och hos grannarna lämligen
allmänt (Sär ej den förbannade spi-
len var den förnämaste Julgästen),
att man läste mycket Guds ord

och sjäng psalmer lämpliga för ju-
len hur den Wallinska psalmboken.
Orglar i hemmen fanns ej då. Nu
finnas dem i nästan varje hem,
men få kunna av allmänheten spela
ens en psalm efter noter, utan på
gehör, men det blir ljud och infel
munkike. Men i de gamla bondhem-
men fanns ofta ett enkelt sträng-
instrument "Psalmadikane" det
gick rätt så bra i sin enkelhet att
därmed leda Psalmsången, som
var kär i gammal tid. Dessutom
fanns klarinetter och sist men
infel sämst den gamla, hedrliga Fio-
len. Obs! Jag var 6 år, när jag stod
på en platt och å mormors Psalm-
dikan, som låg på "Haglänsmåbo-

78.)

ACC. NR. M. 7108:91.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det" på julfmorgon spelade och sjöng "Vår
 hälsad skåna morgonstund!" Och dät-
 till de gamla, innerligt vackra, julfång-
 arna "I stilla natt, heliga natt" och "När
 juldagsmorgon glimmar jag vill till
 stallet gå." Och vet att jag minnes det-
 ta påväl, som det hänt sist tiden
 julfmorgon. — I mitt barn domstäm-
 när vi spilat kväll julafton samla-
 des vi alla kring "Runkbordet." Först tog
 fram den äldre bibeln (den med
 de läderklädda träpennarna och
 mässingbeslagna hörnen) och så
 läste han ur Profeten Jesaja 9. cap:
 "Det folket som i mörkret vandrar o.s.v.
 Och även Jesaja 53. cap. "Men ha frö-
 vår predikau och vem var der Her-
 rens arm uppenbarad?" o.s.v. Sedan

79)

ACC. NR. ¹⁰⁰⁰ M. 7108:92.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ljänga vi till psalmsadiksen ps. 63.
8. ^{kl.} och följande verser; så lästes aftan-
bönen och så sjöngs ps. 434. — Se, så
skulle 'opp 8 år julottan väste i säng
så dan finga sava högt l. himmar
am dan från min födelseby krets-
hult skulle hina fram till aftensången
som började kl: 4 på morgonen och fort-
gick till kl: 5.30. Sen följde klägmässan
omedelbart efter kl: 5.45. och fortgick till
kl: 8. Alltså 4. himmars gudstjänstfi-
rande. sen var det intet mera gudstjänst
förrän annandag jul. Obs! Och så är
det ännu hos oss fast man nu börjar
aftensången kl: 6. och vid kl: 8-15. är också
klägmässan förrättad. Det är "kort
och torrt" nu för tiden i kyrkorna.
Se himmarolande läste julevangeliet

80.)

ACC. N:R. M. 7108:93

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och sjunga psalmer och sånger och läste
gulbladspredikan ut "S:r. Luthers Evan-
geliska skilla o. s. v." Gulbän i kyrkan i nu-
tida mening var det inget, som i stä-
derna och inget aftonsångsgudstjänst
biller, utan så som jag upptecknat
det. När vi från min födelsebygging
till Söghuskyrka Gyllmorgon, måste
vi gå från hemmet renast kl. halv 1.
på natten för att hinna fram i tid.
Vi hade många "Tjåvedsblätt" och flera
blev det ju värnare vi kamma kyr-
kan. Det var en vacker syn i nat-
ten, när man från alla vägar såg
dem i 100 tal närma sig kyrkan. Gå-
lade vi resterna av blättet på slät-
ten nära kyrkvallen; så det var ett
stort blå. De "kyttor" man togan blättet,

81.)

ACC. N:R. M. 7108:94.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Södingarnas Julettä, gammaltida på-
gång" m.m. är f.d. inlemnade till arkivet
så det förbigår jag i dessa anteck-
ningar. — Någon andaktsstund
i hemmen vid Jule eller i sällsken, det
är bortlagt. Det kan vara någon
äldring, som ännu läser Juleban-
gelick, men ingen av de unga. (Jike-
ens dam, som äro medlemmar av
kyrkliga ungdomskretsen.) Samgå
från Pastorat och s.k. "Bibelafstund"
direkt till dansbanan, men när dam
komma in i rummet, så om de rätt vet
det, så äro dam förstypa i nacken
när "Syndabekännelsen" läses från
altaret till att böja huvudet och knäppa
händerna. Sesla skola bli hörstens
i ett nytt Europa, (Prima släkte!) —

89.)

ACC. N^o.R. M. 7108 :95.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.) Julklappsfördelning spelar (under normala förhållanden) en stor roll inom familjen och kretsen av vänner. "Julaknuta" är helt okänd hos oss. "Tömfar" sela in ett ut julklappspaket i våra familjer inlett ens i Prästgården. När granen skall bändas julkantkväll, så lägger modren in alla förseglade paket med adress till var och en av familjens medlemmar. Syskonen, om de äro vuxna, lämna sina paket till modren, så bändes granen; syskon har givit syskon julklappar, kärestan till kärsten och tvärt om. Så fort husmodren läser adresserna på paketen, så får dam avkembas; Givetvis hava samtliga paket även kammit på post. Alla barnen

83.)

ACC. NR. M. 7108:96.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ej aut förmå giva dom föräldra-
na julklappar lika vitt, som för-
äldrarna giva barnen. Det är ett
våldigt bestyr. "Julklappsrin", som läses
vid pakets utdelning t. ex. som
när man förr rimmade till gröt,
det läses in, men det kan vara
skrivna verser inuti paketet vid gå-
van. T. ex. En pojke har sänt sin flicka
ett litet silverkors med Halskedja, då
läses på skulet "Bär ditt kors med
tålmod; din N. N." Eller en flicka
har sänt sin pojke t. ex. Ett par hand-
skar. "Hand och hjärta jag dig giver och
dig evigt trogen bliver din N. N." Lådana
rim m. f. inuti paketet, som äro lacka-
de. Obs! I gammal ^{tid} skulle älskande inbör
giva varandra "Vät te häv ella fat,

84.)

ACC. N^o. M. 7108:97.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

förrän då vart utlyst, såvitt äkkes-
skapsen skulle bliva lyckligt. Nu-
mera fäster inget avseende därvid.
Obs! Men det har i ett ett par tal är före-
kommit "Jultomtar" här i kräks-
måla, men det har varit Lärerin-
nor eller flickor ur kyrkliga ung-
domskretsen, som Maskerat och ka-
stimerat sig så, att dom sett utpre-
ris, som de "Tomtar" vi få se avbildade
i jultidningar. Set långa vita hår
och vita skägg och träskor. Inget har
saknats. Sen efter mörkrets inbrott
julaftan har dom gått i hus och ur
hus bärande var sin säck på ryggen.
Så har dom frågat i husen. Finnes
här några snälla barn? Givetvis
ha alla barnen, då velat vara snälla.

85.)

ACC. N:R. M. 7108:98.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så har då "Tombarna" tagit fram ur säckarna små paket innehållande sötsaker och äpplen eller äppelciner. Något fattigt barn har fått strumpor och vantar t.o.m. någon gången 5. kränning eller 1. kilo kaffe. Och! Men Julen 1940! fanns här ingen "Tomb". Det 1000-fant Förbannade kriget har skrämt bort våra trevliga "Tombar". —

11) Gullekar. Numera användes inga lekar vid jul hos oss, mera än att "sparka Boll" om jorden är bar. På det någon närmvärd små sååka pojkar och flickor på skidor, sen är det Pia och åter Pia och "Folkens hus med sina dansar vid banerna av det 5-radiga. — Anvarslunda var det i min oppväxt. Vi hade många

86.)

ACC. N:R. M. 7108:99.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lekar med hasselväffar, som vi plade
kat på hästen och gjänt. Vi "Ud-
dade nöter." En flicka tog nöter i sin
hand, men anfalet fick man ej,
så knöf han handen och hake fram
den mot pojken ad frågade, "Udda
eller jämt." så fick man gissa. Gissa-
de man t.ex. Jämt och det var så, så
fick man nöterna, men var i det stäl-
let udda, ja då fick man lägga en
nöt i hästens hand så det var "jäm-
na nöter. Sen fick man själv ta-
ga nöter och fråga flickan, så vär-
dade man om. — En annan lek
med nöter var "Gubben på stobben,
& häringen på roten". Pojken satte sig
på en stob- (stobben.) Flickan satte sig
på en pall vid hans fötter, (på hake)

87.)

ACC. N.R. M. 7108:100.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

poeken en krycka i sin vänstra hand,
och ett antal nätter i den högra, så
han räckte åt flickan och sade, "Gob-
ben på stollen, Kärningen på roten,"
svarade flickan. Poeken åter sade,
"Gobben tag kryckan och slag kärningen
på Nosen!" Viblare pojken "Hör många
gångar. Så fick flickan gitta ett
antal, så han trodde. I ex. 5. var
det 5. fick han alla nätterna. Men
det kunde vara 4. då fick han
lägga till en, så det var 5. Obs!
Men det kunde vara 7 nätter, ja,
då fick Poeken taga den i. ur poj-
kens hand, så det var 5. Obs! Miss-
förstå inte, ty det var så. När han
så kallat på en pfund vällade dam
platter men då hette det, "Kärningen

88.)

ACC. N.R. M. 7108 : 101.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på stobben," "Gobben på roten osv."
Anmärkning. Rörande julklapsst-
delningen bör sägas att redan all paket-
tera julkappararna inder är väldigt.
I mormors ungdom gav man varant-
sa Klapparna öppet. T.ex. Räckte den
strumpor, vantar, förkladen osv. och
sade, "Här ska du få julkappa
mig," och på samma sätt gav man
sin julkapp en var. T.o.m. i mitt
minne bar "Gämaran" (den kvinna, som
burit barnet till dopet) sin julkapp
till barnet tills det var konfirmerat.
Som annan lek med nötter var föb-
jande. Som pojke lade nötter i sin
vant och höll den mot flickan och sa-
de, "Jag har nötter i min vant," Flickan
svarade, "Alla pojkar äro falska,"

89.)

ACC. N^o. M. 7108 : 109.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Utmär många då?" Frågade pojken.
Nu måste flickan gissa. Såde han
t. ex. 6. och det var 6. nätter i väntan,
då fick han dam. Men det kunde
vara 8. nätter; då fick han paga 8.
så det blev 6. Abs! Men det kunde
t. ex. blott vara 3. nätter i väntan
och flickan gissade 6. Ja då fick
han blott 3. nätter i väntan, så
det blev det gissade antalet. —
En annan lek var "Min so las-
kar åt skogen". Leken tillgick så:
Flickan tog en näf och klade un-
der ett fingren i sin högra hand och
så knäp hon handen och höll fram
den mot pojken och sade, "Min so
laskade åt skogen," "Min med" svara-
de pojken. "Sunder vilken buske ligger

"Hon", sporde pojken. Flickan pekade på ett finger. Var näken under det fingret, så fick hon nöken, men annars fick han lägga dit en nöt. Så växla des man om hurvis. Lekar med nötker vid jul förekan bland mindreåriga, giftasvurna och även gamla. T.ex. min gamla morfar kunde "ludda nötker" tillsammans med mig. Flera "Nöttekar" kunde upptecknas, men dom som äro upptecknade, äro belysande exempel. — Så skall jag nämna någon Panklek, som var kumtyckt vid julkalasen bland ungdommen. T.ex. "Läggja väv!" En pojke kom in från förskolan bärande i hand en en kappäck i vilken han hade t. ex. flickornas förkläde. Se likan-

91.)

ACC. N:R. M. 7108:104.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sitta i en rad på sina stolar.
Handelsmannen presenterar sig
och säger, "Jag är handladu Billig
mina förkältras kette filig och jag
bor i skaden "Gott käp." "Jag söker
i manufaktur, våra varor äro
världsberömda." Alla vilja köpa vör.
Handlan lätts å förklarat måta ut
vissa alnar; så säger han, "När jag
effter någon tid kommer och fördras
betalt för min vör, så behåber Ni
inte erlägga Pengar, men Ni får inte
nysa, skratta eller visa edra händer,
utan blott klia eder i huvudet. När
ha kund får samma vilkor, men
i stället för att klia sig i huvudet, så
skall han t.ex. envist skirra den sig
närmast sittande flickan i ögonen.

92.)

ACC. NR. M. 7108:105.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så köper en flicka väv, han får samme
villkor, som föregående kunder, men
med den skildningen att han skall
lägga sina armar om halsen på vär-
mast henne ritande pojke. o. s. v., o. s. v.
När han så gått till allra sista
går han till den förste och säger, "Nu
vill jag ha behåll för min väv,"
kunden klirrar sig i huvudet, men sä-
ger ej ett ord. Handlanden vänder
sig till de övriga kunderna och sä-
ger, "Sicken pojke, han bär huvudet
fullt av lögn, den där flickan är en fin-
fin läckbit." Så i skruar pojken
till och säger, "Så va en förbannad
lägn!" "Ja, då visade han händer-
na, och så får han då giva sin
f. ex. Annasara i pant. Nästa kund,

93.)

ACC. N:R. M. 7108 : 106.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Enligt uppteckningen, så ritter kunden
N:2. och stirrar stupt på sin närmaste
flicka. Handelsmannen säger; "Sicken
damfjusare, dam beundrar han, men tän-
ka på att bekala sina skulder, det
faller honom inte i smaken; ja han
stirrar lika renvikt, men han kanske
får väl annat att se på, när här en-
kas lagräkning." Men han fortsätter att
stirra på tören, som en bildstod till
en minut gått, då är handelsmannens
tid slut. Då vänder han sig till flis-
kan N:3. och söker fånga henne. d. s. v.
Tills alla blivit besökta; den samför-
räkar fast för att få lämna han-
delsmannen snart, han skall bli
handelsman näste, lek. Obs! Sen, som
först lyckas bekämpa Handlaren han blir

94.)

ACC. N:R. M. 7108 : 107.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Lammare." Handlaren visar upp pant
efter pant, t.ex. smusdosor, räkpinnar, fö-
knivar, huvuddukar, förkläden o.s.v.
För varje pant vänder han sig till
dammaren med följande fråga, "Sen,
som denna panten erkänner vad
skall han eller hon göra?" En pojke
blir dömd till att kyssa en flicka
på handen. En annan pojke att kys-
sa en flicka på kinden, o.s.v. Två
kunna på en gång få lösa sina pan-
ter. T.ex. en pojke och en flicka, dam-
bli dömda, att följas åt uti för-
skutan 5 minuter, fast dam vid
inkomsten får höra t.ex. "Ja, nu
har dam haft det på griffeln, så
kära, som dam är i varandra o.s.v."
Leker mustan giftrasuten ungdom.

95.)

ACC. N:R. M. 7108 : 108.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sansar kring julgranen och dithäru-
de ber jag på hänvisa till svaren till
Frågelista K. E. 17. "Julgranen." —

12.) Fäderna hade vissa seder rörande
julattau. Härav skall det nämnas det
viktigaste. Man borde väl torke av kyrk-
bänken innan man satte rej julaundsa,
så en inte fick på rej höra de dödas
mol, för Södingarna hade varit gypa
& hållit Gudstjänst mellan kl: 12. 1. på
natten." Vidare, "man måste röra om
duktigt i brasan, när folket gick åt
körkan, då höll då synliga & osyn-
liga hexor & andeväsen på avstånd,
de rufflygande gnistorna." Resterna
av brasan borde läggas på kröksläk-
ten nära kyrkvallen, så var det sed
att en lågan laga tydor. Gick lågan

96.)

ACC. NR. M. 7108 : 109.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

rätt gott mat himmelen blev det ett gott
år med mycket skörd, men bredden låg
ut något ridorna blev det misväxt, bränt
lågarna vrefter marken blev det hungerår
och stor svält. "Gillar kall, juladag
börar för ett gott skördeår, hade fäderna
Nå då så var det en utmärkt juldag
1940. så vi slipper nog Bräckhovden.
Eja, måtte fädernas utdragor berämnas!
"Man måste fort skynda hem från
körka julambran, för den bände, som
först var till Bys fick först sin grä-
da inberga." Vi tatte tända ljus julför-
gan i alla fönster i rummet. Här fa-
miljen badde, och den sedan fortgår
än hos oss. Var och en hade sitt ljus
att kalla för sitt. Ovi! Sen varst ljus brann
klart och vackert julförgan fick det

98)

ACC. N:R. M. 7108 : 110.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lyckosamt och god hälsa i det kamman-
de året. Men brann. Ljuset mindre klack-
samt och var klent till att lysa, så den
person, som representerades av lju-
set, kan fick sjukdomar och motgång-
ar i kammande år. Var det åter så
att någons ljus brann ett stycke
och sen släckade, så skulle den
personen då bli kammande år.
Det stora grenljuset skulle brinna hela
juleatten. Dessa seder och denna fra-
är nu helt bortlagd hos oss. Obs! Den
äldriga seden att inte besöka gran-
narna juldagen; den fortlever ännu
hos oss, samt en kvartleva från myc-
ket gammal tid. Yngen, som kom
in i bandhemmen i min appoätt
i julhelgen fick gå ut utan att bli

98.)

ACC. N:R. M. 7108 : ///.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fägnad med mat och gylöl. Församma-
de man det, så troddes att "personen, som
ej blev fägnad Bar ut jul", och det tro-
des medföra olycka i hushållande ä.
ja som brukade kallas att "äta & dricka".
18) Några särskilda regler för annan-
dagen var icke hos oss mer än att man till
middag skulle ha kullfisk och råste-
lad, varm potatis. Gylumat skulle man
j. ö. ha tillägnat teetändare. Nöu-
de dag jul vara bänderna tillhöra
och fiska vara i föregående opp-
teknat. Särskilt hette den dagen "Gode-
dän, sådant vädret då var skulle
det bli i 9. efterföljande veckor.
Nyårsaftan betraktades som helgdag från
kl. 12. middag. Så var "dapp i grytan"
liksom julaftan och festligt till vän-

99.)

ACC. N:R. M. 7108:112.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

målet på samma sätt. Nyårsdan var,
som en vanlig söndag, fast som man
träffade bekanta på tillvansade man-
den "Ett nytt år" likasom juldags "God
jul!" Detta är känt och allmänt av gam-
malt i vårt land. Mormor berättade
att i hennes barndom kände man öpp-
"Nyårseld" på någon hög kulle i byns när-
het på nyårsmatten, men den seden
var sluk före min tid. Då har man
givetvis "Nyårsvaka" i hemmen till kl. 12.
på natten! I gammal tid följdes den
den påderucärda seden att läsa och
sjunga Guds ord, men seden är nu bytt
i glamm och jult och festligheter. - I mitt
lilla hem följer jag absolut pådernas
seder fast sängen lednagar av Orgel.
Jag vet att många därhem säger, "Helga

enfaldig," men dessa människor har jag in-
get ofalt med, som må vara som fram som
helst. Jag minnes mitt barndomshem,
där börjades dagen alltid med bön,
och därför fingo vi sluta den med
sack och mottaga välsignelse. Och bar
någon dag morgång i sitt skåte, så
fingo vi kraft att mottaga även den
välleehävlige agan. Egen reflex: Sta in-
ket att jag vill ryms bättre än andra,
nej; jag har sannverligen inga fina
meriter att berämma mig av. —
Trettandagraften och trettandae betrak-
tades, som slutet på julträdfiden, men
då var det vanligen julkalas i byn.
Morfar berättade, att i mycket gammal
tid, då Nyårsmyet först blev rymligt
skulle alla i familjen gå ut på gården

101.)

ACC. N:R. M. 7108:114.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och vända ansiktet åt männen, män-
nerna skulle blotta huvudet och buga
och kvinnorna niga och säga, "Vi hälla
dig Nykungen, vi hälsa dig Kerre med Korn
& Kärna, med öl till jul & fläskbröste
i häste." Senna ceremoni hette att
"Hälsa Nykungen." Varjör göra så vet
jag inte. — "Knutsdagen" den
13. de Januari hette och heter hos oss
"Tjuggandedag-jul," med Knut köra
vi jul ut och vidtagas Kalkakäse
och mälstaken eller och hette det, nu
ä då slut må jul & då granna brä-
det. "S. v. s. Man övergick till de vardag-
liga sysslorna lika som före jul. —
Knytdelsmässodagen den (2 februari) heter
hos oss "Lilla jul" och dagen före heter "Lilla
julafton." I gammal tid skulle kvinnorna

102.)

ACC. N:R. M. 7108:1157

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kyndelsmässodagen "Jvätta & braka
sin kärk." (Sammenne.) "Set gladde
Guds moder", sade mormor m. f.
S. k. "Steffanskrift" skulle i väldigt gam-
mal tid förekommit annandag jul.
Set var ringa drängar, som red i kapp
till kyrkan och sjunga under färden "St.
Steffan var en stall-dräng, dess tackam
vi så gärna. mera visste. intet mormor
berätta därom, "Så va före min tid" slöt
den gamla. Stjängarna ha nog intet
förekommit här, men på skansen
i Stockholm gunga som med sin smu-
rande spärna äpfölda av den fulla "Ju-
das mä ynggen." Några utklädnings-
vid jul ha ej förekommit här mera än
bambarna, som gunga i husen och prä-
gade "Finnes här några små Barn."

103)

ACC. N:R. M. 7108:116.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tjänarna fingo julklapp och i gammal tid
sin "julkäg" men "ordnad ledighet", som
i nufid var det intet för dem. —
Se juleseder, som tillämpas i mitt hem över-
ensstämmer med föräldrahemmet så
tillvida att vi läsa och sjunga Guds ord
Vi gå till kyrkan julattan ~~och~~ efter det vi
först sjungit Ps. 55. till orgelet hållit en andakt-
spunkt i bön till Brävens Herre och baka
kakan för den "Stora Julgåvan Jesus"
som åt oss öppnat den slutna Faderns
famnet och banat oss väg till Guds Næ-
debon, men, som vi äro blott min hustru
och jag, så läsa vi julevangeliets i kyrkan
by här är ingen hemma julmorgon. Jag har
alltid, liksom för, "Tjörvedsblätt" till kyrkan
julmorgon. Julen 1940. var jag ensam om
denne sed; liksom jag är ensam traditions-

bärare i kräksmåla och nära nog även
i flögkultsracken. Dessa seder äro nog mest
från mitt föräldrahem fast min hustru,
liksom jag, äro födda flögkultsbor. Vidare
så har spriken inset minsta hemortsrätt hos
mig varken vid jul eller annan tid, men
Far hade denna vara, men gagnade det myc-
ket litet, ty sade Far "Spridrycker ~~utlöper~~
både andligt & lekligt & lägger hinder
mellan Gud och människan." De nya
sederna äro nog en följd av fidslägets
omdanningar i Hört. "Vi måste vara med
vår tid," heter det allmänt. Sels är det bar-
sam varit ute i världen, som påverka
hemmens omdanning, men föräldrarna
hava slappnat. Tidens andliga talas tydligen
nog. — Det är i de flesta hem hos oss
aukristnat; och inset bättre i skolorna.

108.)

ACC. N:R. M. 7108:118.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Vi njunga Vår Gud är oss en väldig Bög
o. v. v." Men varje nation smider vappen
kvälter, förhakar och bävar för vad,
namn skundar, men till den "Väldiga
Borgen" vill ingen gå, mer än i några
hulkläsk uttalade ord. Förbund bil-
das och lösas lika fort och Trauer byta
ofta om innehavare, vi förnimma alla
att vi stå på osäker grund. — Hur skulle
det bli om vi all hjärtat våra villiga
att lysna till orden "Frid på jorden" och
och med markens Herdar, i andlig me-
ning, inga åstad för att söka fjärr
hos Guldgruvan, som för vår skull i
ringhet vilade på hö och strä?
Hej, visa oss alla vägar ut ur mörk-
ret i detta nya år!!